

इयत्ता आठवी समाज विज्ञान सप्टेंबर 2021 पर्यायी शिक्षण योजना

क्रम संख्या	महिना	प्रमुख अध्ययन सामर्थ्य	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
01	सप्टेंबर	<p><u>इतिहास -3 भारताच्या प्राचीन संस्कृती</u></p> <p>सिंधू संस्कृतीचा उगम, नगर योजना आणि रहासाची कारणे ओळखणे.</p> <p>वेदांचा अर्थ प्रकार, वाढ, ऋग्वेद आणि नंतरच्या काळामध्ये लोकांचे जीवन याबद्दल जाणून घेणे.</p> <p>हरप्पा आणि वैदिक काळातील लोकांच्या जीवनातील फरकांचे विश्लेषण समजेल.</p>	<p>भारताच्या नकाशा मध्ये सिंधू संस्कृती हे ठिकाण ओळखणे.</p> <p>सिंधू संस्कृती आणि इतर संस्कृती यांच्यामधील नगर ग्राम नियोजनाची (साम्यता) समानता समजणे.</p> <p>पूर्व वैदिक आणि उत्तर वैदिक काळा मधील जीवनशैली मधील फरक समजून घेणे.</p> <p>सभा समिती ,आजचे स्थानिक प्रशासन समजून घेणे.</p> <p>वैदिक काळातील प्रमुख घटकांची यादी करा.</p> <p>उपनिषदांमधील काही कथा वाचा.</p>	<p>अभ्यास कागद 1 चा वापर करा.</p> <p>अभ्यास कागद 2 चा वापर करा.</p>
02		<p><u>समाजशास्त्र : 2 संस्कृती</u></p> <p>संस्कृतीचा अर्थ आणि स्वरूप समजेल.</p> <p>संस्कृतीची गुणवैशिष्ट्ये समजून येतील.</p> <p>संस्कृती आणि समाज यांच्यामध्ये संबंध समजून घेतील.</p>	<p>तुमच्या (शेजारीपाजारी) सभोवतालच्या संस्कृत्यांची यादी करा.</p> <p>तुमच्या घरी साजरे होणारे सण यांची यादी करा.</p> <p>तुम्ही आचरणात आणणाऱ्या धार्मिक विधींची यादी करा. संस्कृती आणि समाजातील फरक या विषयावर निबंध</p>	<p>अभ्यास कागद 3 चा वापर करा.</p>

सांस्कृतिक पद्धतीने विविधतेचे महत्त्व आणि विविधता स्पष्ट करतात.

इतिहास -04 जगातील प्राचीन संस्कृती

इजिप्शियन सभ्यतेच्या जीवन कला स्थापत्य आणि जीवन शैली बद्दलची जाणीव होईल.

मेसापोटेमिया संस्कृतीमधील वास्तुकला आणि जीवनशैली बद्दल जाणून घ्या.

चिनी सभ्यतेच्या जीवन शैली वास्तुकला आणि जीवनशैलीची आठवण करून देतात.

लिहा.

आपल्या भारतीय संस्कृतीतील विविधतेबाबत चर्चा करा.

आपल्या देशाच्या विविध सांस्कृतिक नृत्य, कपडे ,आहार यांची चित्रे संग्रहित करा.

इजिप्शियन सांस्कृतिक जीवनावर निबंध लिहा. मम्मी आणि पिरॅमिड याबद्दल टिपा लिहा.

इजिप्स मेसापोटेमिया आणि चीन संस्कृतीतील वास्तुशिल्पांच्या चित्रांचा संग्रह करा.

इजिप्स ,मेसापोटेमिया ,चीन संस्कृती मधील स्थापत्य प्रतिमा (चित्रे) गोळा करा.

जगाच्या नकाशामध्ये नाईल ,युफ्रेटीस तैग्रीस, हॉ यांग हो नद्या दर्शविणे.

महायुद्धाबद्दल, अजस्त्राभिंती बद्दलची माहिती गोळा करा.

इजिप्स,मेसापोटेमिया,चीन संस्कृती मधील स्थापत्य जीवनशैली बद्दलची सामान्यता यांची यादी करा.

अभ्यास
कागद 4 चा
वापर करा.

अभ्यास
कागद 05 चा
वापर करा.

अभ्यास
कागद 06 चा
वापर करा.

4.		<p><u>व्यवसाय अध्ययन : 01 वाणिज्य अध्ययनाचे घटक</u></p> <p>व्यवहार अध्ययनाचे मूलभूत घटक, आर्थिक उपक्रम आणि त्याचे प्रकार यावर चर्चा करा.</p> <p>व्यवहार विकासाचे टप्पे समजून घेणे. आर्थिक विकासात व्यापार आणि वाणिज्य यांचे पात्र आणि महत्त्व समजून घेणे.</p> <p>विसाव्या शतकातील वाणिज्य विकास स्मरण करणे.</p>	<p>तुमच्या गावाच्या परिसरामध्ये आजूबाजूला चाललेल्या क्रियाकलाप यांची यादी करा.</p> <p>तुमच्या शेजारी शेतकऱ्यांच्या भेटी घेऊन कृषी विकासाबद्दल माहिती गोळा करा.</p> <p>तुमच्या गावातील प्रमुख व्यक्तींची यादी तयार करा.</p> <p>तुमच्या गावातील कुशल कारागीर यांना भेट देऊन त्यांचा अनुभवावर आधारित निबंध लिहा.</p> <p>स्थानिक बाजार किंवा सहकारी संघ संस्था किंवा दुकानाला भेट देऊन तेथील व्यापार, देवाणघेवाण बाबत माहिती संग्रह करा.</p> <p>मानवाच्या व्यवहारी विकासाचे टप्पे अभिनयातून सादर करा.</p> <p>तुमच्या स्थानिक आर्थिक व्यापाराशी संबंधित कृतींची यादी करा.</p>	<p>अभ्यास कागद 07 चा वापर करा.</p> <p>अभ्यास कागद 08 चा वापर करा.</p>
----	--	--	--	---

5.

भूगोल: 02 शिलावरण

शिलावरण याचा अर्थ आणि महत्त्व समजेल.

पृथ्वीची अंतर्गत रचना आणि संयोजनाचे विश्लेषण करतील.

खडकांची उत्पत्ती आणि त्याचे विविध प्रकार समजून घेतील.

पृथ्वीची अंतर्गत शक्ती ज्वालामुखी आणि भूकंप बाबत समजून.

पृथ्वीच्या बाह्य शक्ती विदारण किंवा अपक्षय क्रिया नदी वारे व सागरी लाटा यांचे महत्त्व समजून घेतील.

पृथ्वीचे अंतरंग चित्र काढून विविध भाग ओळखतील.

तुमच्या आजूबाजूच्या परिसरात सापडणाऱ्या खडकांचा संग्रह करून खडकांच्या प्रकारांची यादी करणे.

ज्वालामुखीच्या परिणामांची माहिती गोळा करा.

भूकंप क्रिया दर्शवणारे चित्र काढून त्याच्या भागांना नावे लिहा.

तुमच्या गावात सापडणाऱ्या अंतर्जल स्त्रोतांची यादी करा.

वारस आणि हिमनद्यांच्या मुळे तयार होणाऱ्या भूवैज्ञानिक मॉडेलांचा संग्रह करा.

अभ्यास
कागद 09 चा
वापर करा.

अभ्यास कागद-01

1. हडप्पा कालीन नगररचना आणि आधुनिक नगररचना यांची तुलना करून कोणत्या विषयाबाबत साम्यता आहे याची यादी करणे.

क्रम संख्या	तुलना करावयाचे विषय	हडप्पाकालीन नगररचना	आधुनिक नगररचना
01	वाड रचना		
02	रस्ते		
03	स्नानगृह		
04	धान्य कोठारे		
05	दळणवळण		
06	नाणी		
07	इमारती		

2. चित्र ओळखून चित्रांना नाव लिहा व चित्रांबाबत टिपा लिहा.

2.1. खालील प्रश्नांची अचूक उत्तरे लिहा

- 1) प्राचीन वेद कोणता?
- 2) हरप्पा संस्कृतीत घरे कशापासून बांधत होते?
- 3) हरप्पा संस्कृतीतील जहाज थांबावयाचे बंदर कोणते?
- 4) उत्तर वैदिक काळातील प्रमुख समित्या कोणत्या?
- 6) वेदांची नावे लिहा?

2.2 जोड्या जुळवा

1) सभा समिती	हरप्पा
2) ऋग्वेद	जहाज थांबण्याचे ठिकाण (बंदर)
3) लोथल	प्राचीन वेद
4) मोहेंजोदारो	प्राचीन काळातील सभा समित्या
5) धान्य कोठारे	सार्वजनिक स्नानगृह

2.3 शिक्षक व मित्राच्या सहाय्याने भारताचे सुरेख चित्र काढण्याचा प्रयत्न कर.

अभ्यास कागद-03

नृत्य प्रकारांना चौकटीत जोडून त्याबद्दल माहिती लिहा.

4.1 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- 1) संस्कृती म्हणजे काय?
- 2) तुमच्या गावातील व शेजारील गावातील लोक रूढी परंपरांची यादी करा.
- 3).संस्कृती आणि समाज यामधील फरक सांगा.
- 4) संस्कृतीची गुणलक्षणे सांगा.

4.2 या खालील परंपरागत नृत्यांची अचूक जोडी लिहा.

1) भरत नाट्य	पंजाब
2) कुचीपुडी	कर्नाटक
3) कथकली	तमिळनाडू
4) यक्षगान	केरळ
5) भांगरा	आंध्र प्रदेश

अभ्यास कागद -05

5.1 चीन इजिप्त व मेसापोटेमिया संस्कृतीतील जनजीवनाची तुलना करून खालील कोष्टक पूर्ण करा.

क्रम संख्या	विषय	इजिप्शियन संस्कृती	मेसापोटेमियन संस्कृती	चीनची संस्कृती
01	संबंधित नदी			
02	लिपी			
03	राजघराणे			
04	स्मारके			
05	देवस्थाने			
06	देणग्या			

5.2 या खालील अंशाबाबत टिपा लिहा.

1) होयांग हो नदी

2) प्रेक्षागृह

3) पिरॅमिड

4) हिरोग्लिफिक्स

अभ्यास कागद -06

6.1 खालील चित्रे ओळखून नाव लिहा व त्याबद्दल आपला अभिप्राय सांगा.

- 1) चीनची भिंत 2) पिरॅमिड 3) नाईल नदी 4) पगोड 5) प्रेक्षागृह

7.1 आलोचन करून मी कोणत्या व्यवहाराचा विकास टप्पा आहे सांगा.

- 1) वस्तूंच्या बदल्यात आवश्यक वस्तूंचा विनिमय करणे.
- 2) आहार संग्रह करून जीवन जगणे.
- 3) पशुपालन करून एका स्थळापासून दुसऱ्या स्थळात स्थलांतर करणे
- 4) एका देशात पासून दुसऱ्या देशात प्रवास करून व्यापार करणे.
- 5) घरामध्ये राहून असहाय्य लोकांसाठी उपकरणे तयार करणे.

7.2 रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा.

- 1) प्राचीन काळात वस्तूंच्या होणाऱ्या देवाण-घेवणीला असे म्हणतात.
- 2) कागदी चलनाची जबाबदारी..... ची असते.
- 3) खेडे आणि जमातीचा उदय..... या अवस्थेत झाला.
- 4)..... च्या शोधामुळे आंतरराष्ट्रीय व्यापार वाढीस लागला.

7.3 खालील प्रश्नांची एक वाक्यात उत्तरे लिहा.

- 1) व्यवसायांची नावे लिहा? 2) विनिमाय म्हणजे काय? 3) व्यवसाय म्हणजे काय?
- 4) वस्तू विनिमाय पद्धती म्हणजे काय लिहा? 5) वृत्ती संघटना म्हणजे काय?

अभ्यास कागद-08

8.1 रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरून रिकाम्या जागा पूर्ण करा.

- 1) भूखंडीय शिलावरणाला असेही म्हणतात.
- 2) च्या कार्यामुळे पुळण (ईशरलहरी) तयार होतात.
- 3) सर्वात जास्त विध्वंसक भूकंप लहरी म्हणजे.....

8.2 जोड्या जुळवा

1. सिमा	भूकंप
2. वालुकाश्म	पिवळी माती
3. अपिकेंद्र	सागरी भूकवच
4. हिमनदी	गाळाचा खडक
5. लोएस	भूम्यांतर्गत पाणी

8.3. चित्र पाहून चित्राचे नाव लिहा व चित्र वर्णन लिहा.

